

अभ्यास प्रश्न - पत्रम् (कक्षा - दशम् संस्कृतम्)

प्रश्न 1. बहुविकल्पीय प्रश्न (4 अंकाः)

अ. “सा फलानि खादति।” अत्र क्रियापदं किम्?

(क) सा (ख) फलानि (ग) खादति (घ) फलम्

ब. “गम्” धातोः लट्-लकारे प्रथमपुरुष-एकवचनम्—

(क) गच्छामि (ख) गच्छसि (ग) गच्छति (घ) गच्छन्ति

स. “सुन्दर” शब्दस्य स्त्रीलिङ्गरूपं किम्?

(क) सुन्दरः (ख) सुन्दरी (ग) सुन्दरम् (घ) सुन्दराः

द. “जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी” इति श्लोके कः स्वर्गादपि श्रेष्ठः कथितः?

(क) मित्रम् (ख) गुरुः (ग) जननी जन्मभूमिश्च (घ) धनम्

प्रश्न 2. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। (10 अङ्काः)

विद्या मनुष्यस्य उत्तमं धनम् अस्ति। विद्या बुद्धिं वर्धयति, विनयं जनयति। विद्वान् पुरुषः सर्वत्र पूज्यते।

अतः सर्वैः परिश्रमेण अध्ययनं करणीयम्।

(क) विद्या किम् अस्ति? (ख) विद्या किं किं जनयति? (ग) कः सर्वत्र पूज्यते?

(घ) “धनम्” शब्दस्य अर्थः कः? (ङ) गद्यांशस्य उपयुक्तं शीर्षकं लिखत।

प्रश्न 3. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु पञ्चानाम् उत्तराणि संक्षेपेण लिखत। (12 अङ्काः)

(क) सत्यस्य महत्त्वं किम्? (ख) विद्यार्थीजीवनं कथं भवति? (ग) गुरुवः किमर्थं पूजनीयाः?

(घ) वृक्षाः मानवाय किं यच्छन्ति? (ङ) महापुरुषाः समाजाय किं कुर्वन्ति? (च) सदाचारस्य लाभः कः?

प्रश्न 4. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु त्रयाणाम् उत्तराणि विस्तारेण लिखत। (12 अङ्काः)

(क) विद्यार्थीजीवनस्य महत्त्वं वर्णयत। (ख) पर्यावरणसंरक्षणस्य आवश्यकता लिखत।

(ग) गुरुशिष्यपरम्परायाः महत्त्वं स्पष्टयत। (घ) देशभक्तेः महत्त्वं संस्कृतेन वर्णयत।

प्रश्न 5. सन्दर्भ-प्रसङ्गसहितं व्याख्यां कुरुत। (6 अङ्काः)

उद्यमेन हि सिध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः। न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः॥

प्रश्न 6. उचितं विकल्पं चित्वा लिखत। (5 अङ्काः)

1. अहं विद्यालयं ____। (गच्छामि/गच्छति/गच्छन्ति/गच्छसि)

2. “फलम्” इति शब्दस्य बहुवचनम् किम्? (फलानि/फलाः/फले/फलम्)

3. “मम” शब्दः कस्य सर्वनामनः रूपम्? (अहम्/त्वम्/सः/वयम्)

4. पठ् धातोः लट्-लकारे प्रथमपुरुष-एकवचनम् किम्? (पठामि/पठसि/पठति/पठन्ति)

5. “सुन्दर” शब्दस्य स्त्रीलिङ्गरूपम् किम्? (सुन्दरी/सुन्दरः/सुन्दरम्/सुन्दराः)

प्रश्न 7. रिक्तस्थानानि पूरयत। (5 अङ्काः)

(क) बालकः ____ पठति। (ख) अहं ____ अस्मि। (ग) वृक्षाः छायां ____।

(घ) माता पुत्रं ____ पालयति। (ङ) सत्यं ____ जयते।

प्रश्न 8. अधोलिखितेषु शब्देषु द्वयोः शब्दरूपाणि लिखत। (5 अङ्काः)

(क) बालक (ख) नदी (ग) फल

प्रश्न 9. अधोलिखितेषु धातुषु द्वयोः लट्-लकारे धातुरूपाणि लिखत। (5 अङ्काः)

(क) गम् (ख) पठ् (ग) कृ

प्रश्न 10. वाक्यशुद्धिं कुरुत। (5 अङ्काः)

(क) अहं विद्यालयः गच्छामि। (ख) बालकाः पुस्तकं पठति। (ग) सा फलानि खादति।

प्रश्न 11. अधोलिखितेषु विषयेषु एकस्मिन् विषये अनुच्छेदं लिखत। (5 अङ्काः)

(क) मम विद्यालयः (ख) स्वच्छता। (ग) गुरुजनस्य महत्त्वम्

प्रश्न 12. अधोलिखितेषु वाक्येषु एकस्य संस्कृतानुवादं कुरुत। (5 अङ्काः)

(क) विद्यार्थी प्रतिदिनं परिश्रमं करता है। (ख) हमें पर्यावरण की रक्षा करनी चाहिए।

प्रश्न 12. अधोलिखितेषु विषयेषु एकं पत्रं लिखत। (5 अङ्काः)

(क) मित्राय शुभेच्छापत्रम्। (ख) प्रधानाचार्याय अवकाशप्रार्थनापत्रम्